

Historie & Samfundsfag

Faktuelle skæbner

Nr. 2 - juni 2017

Udgivet af Foreningen af Lærere i Historie og Samfundsfag

FALIHOS

Formand:

Dennis Hornhave Jacobsen
Overgade 41, 1 th.
5000 Odense
Tlf.: 28 12 78 89
Mail: dennis@falihos.dk

Næstformand/Webmaster:

Rasmus Helmin Kongstad Welling
Sofiendalvej 9
5500 Middelfart
Tlf.: 75 53 35 15 / 60 93 58 78
Mail: rasmusw@falihos.dk

Ansv. Redaktør

Ditte Gormsen
Killerupvej 11
2770 Kastrup
Tlf.: 40 11 35 79
Mail: ditte@falihos.dk

Ansv. Redaktør

Kristine Traun-Terkelsen
Egernleddet 23
3660 Stenløse
Tlf.: 27 15 15 73
Mail: kristine@falihos.dk

Bestyrelsesmedlem

Pernille Moesby Laursen
Margrethevej 28
7100 Vejle
Tlf: 22 88 14 37
Mail: pernille@falihos.dk

Kasserer

Bente Wangsgaard
Damsbovej 68, Erritsø
7000 Fredericia
Tlf: 61 65 82 12
Mail: bente@falihos.dk

Tidsskriftet udgives elektronisk af foreningen af Historie og Samfundsfag (Falihos).

Manuskripter sendes til redaktionen:
redaktion@falihos.dk

ISSN 2246-6568.

Medlemsskab og økonomi

E-mail: falihos@falihos.dk
Bank: Nordea
Reg.: 2440 - konto-nr.: 6284281851
MobilePay: 93 89 82 12

Abonnement, der inkluderer medlemskab af Foreningen af Lærere i Historie og Samfundsfag, tegnes hos kassereren for

- 295 kr. årligt for private
- 375 kr. årligt for institutioner
- 200 kr. årligt for studerende og pensionister.

Medlemskabet giver adgang til vores elektroniske magasiner, rabatter på bøger, adgang til alt materiale på vores hjemmeside, anmeldelser, artikler, undervisningsforslag, prøveoplæg, vejledning til prøver, debatforum, download af materialer, alle elektroniske numre, m.v.

Udmeldelse (inden 1/11) samt flytning/navneskift sendes skriftligt til kassereren eller som e-mail: falihos@falihos.dk.

Få flere informationer om tidsskriftet på vores hjemmeside:

www.falihos.dk

INDHOLD

<u>1000 siders danmarkshistorie</u>	Side 4
<u>Unge opfattelser af anden verdenskrig i tre forskellige lande</u>	Side 8
<u>UNDERSØG. BRUG. DELTAG.</u>	Side 12
<u>Vi spiste græs...</u>	Side 13
<u>KULTURMIX, eleverne møder kunst fra Danmark og den islamiske verden</u>	Side 18
<u>Skjulte Danmarkshistorier</u>	Side 21
<u>Reformationen i et tværfagligt perspektiv</u>	Side 23

1000 siders danmarkshistorier

Aarhus Universitetsforlag

Politik, kulturhistorie og hverdagsliv: Til september udkommer den første bog i Aarhus Universitetsforlags stort tænkte serie ”100 danmarkshistorier”. Her tilbydes danskerne intet mindre end en ny nationalhistorie, der skal give historisk viden og identitet.

Mange danskere er interesserede i historie og historiske begivenheder, og mange vil gerne læse velformidlede og veldrejede bøger om tunge emner. Bøgerne i ”100 danmarkshistorier” er tænkt ind i den historiske interesse og den generelle mangel på tid: Projektets 100 bøger er på hver 100 sider og illustreres med masser af billeder.

Bøgerne bliver skrevet af førende fagfolk fra universiteter og museer, medtager den nyeste forskning og fortæller om historien i et lettil-

gængeligt sprog. Tanken er, at de skal kunne læses på en enkelt aften, men give tanken modspil.

Historiefortælling gennem 100 begivenheder er ikke set før, og udgivelserne vil ikke følge en fremadskridende kronologi. Derimod tager hver bog udgangspunkt i en begivenhed, en tematik og et år, og forfatteren trækker tråde både frem og tilbage, så vi som læsere forstår årsager og eftervirkninger.

Samlet set vil bogserien levere en række forskellige perspektiver på alle historiske perioder. I alt udgiver forlaget over syv år 10.000 siders nyskrevne danmarkshistorier med udgangspunkt i 100 vigtige begivenheder og tematikker i 1.000 års historie – nemlig historisk tid efter at vi fik skriftlige kilder.

Projektet skal dog ikke kun komme videbegærlige og historiesultne voksne til gode. Stoffet fra bøgerne skal også formidles på nettet og til både grundskolelever og studerende på ungdomsuddannelserne. Med i projektet er en lang række samarbejdspartnere, der sikrer, at bøgernes indhold også udnyttes på en lang række andre platforme: internettet, aviser, udstillinger og app.

Om Gudhjemtid

Poul Duedahls Gudhjemtid er den første bog i serien. Her serverer lektor i historie ved Aalborg Universitet, Poul Duedahl, veloplagt fortællinger om de problemer, det gav, da vi før 1894 ikke havde de samme timer, minutter og sekunder i Danmark. Og han trækker linjer frem til i dag, hvor vi tager tiden for givet. Titlen er hentet fra Gudhjem på Bornholm, hvor den usynlige længdegrad ligger.

Uddrag af Gudhjemtid

”På Rosenborg Slot findes det forunderligste urværk i kongeriget. Et sindrigt konstrueret og mandshøjt mekanisk møbel. Urskiven er forsynet med en enkelt viser, som til gengæld er et døgn om at nå hele vejen rundt, og den går med en enestående præcision efter tidligere tiders forhold. Tiden varierer kun med omkring 10-20 minutter i døgnet. Møblet rummer desuden en evighedskalender og en globus, som angiver solens, månens og stjernernes gang over himmelhvælvingen. Men ikke nok med det. På etagerne over urskiven kan man med en times mellemrum blive vidne til en række særprægede kunststykker. Med ét dukker de fire menneskealdre frem af deres skjul i den mellemste etage og slår fire kvarterslag, hvorpå Kristus byder sig til i etagen ovenover, inden døden besørger timeslagene med en knogle, og et par engle slår i takt med et scepter og vender et timeglas. Seancen følges af en lille højtidelig pause. Så høres en sagte snurren, og figurerne i den nederste etage rører på sig. Det er de hellige tre konger, der glider forbi jomfru

Maria med barnet på skødet. Idet sølvfigurerne passerer jomfruen, afleverer de et koket buk og spankulerer videre, og et sangværk musicerer under akkompagnement af en krig på basun og riddere og herremænd med klokker. Hele sceneriet afsluttes af Sct. Peters hane, som troner øverst oppe på tidsmøblets kuppel. Pludselig trækker den hovedet tilbage, basker med vingerne og udstøder en lyd, der engang for mange år siden formentlig har mindet om hanegal.

Det er skaberværket i miniaturemodel. Smukt at se på, godt at få forstand af, men i mange henseender aldeles upraktisk og et godt udtryk for, hvordan private urværker i de første århundreder måske nok var tidsforkyndere, men først og fremmest luksusvarer og statussymboler. Det kunne næsten ikke være anderledes, når de var så store, sjældne og dyre. Dette faktum forekommer måske lettere ligegyldigt, når man ønsker at forstå, hvordan ure og tidsorganisering blev udbredt til Gud og hvermand, så de kunne få adgang til den samme normaltid. Men ligegyldigt er det langt fra. Man skal nemlig aldrig underkende betydningen af misundelse, brødnid og skinsyge, og hele den drivkraft, der ligger i ønsket om at skaffe sig noget større og mere imponerende end naboen. Eller i det mindste noget tilsvarende. Eller – hvis pengene ikke rækker – noget der minder bare en smule om det, man har set, og som adskiller en selv fra dem, der slet ikke har råd.

I den forstand har intet ændret sig. Tidsmålere hører stadigvæk til blandt de mest eftertragtede prestigesymboler, selv om de nu om dage oftere har form af brillantbesatte armbåndsure fra Schweiz. Formålet er stadig at signalere, at man besidder økonomisk og kulturel kapital. Hvis urskiven så også kan vise, hvad klokken er, så er det jo bare en glædelig sidegevinst.”

Priser

De trykte bøger koster 100 kr. stykket i løssalg. Forlaget sælger bøgerne i abonnement, normalprisen er 120 kr./mdr. for en pakke med den trykte bog, en lydbog, en e-pdf og en e-pub (4 x 100-pakken). Normalprisen for abonnement uden den trykte bog med lydbog, e-pdf og e-pub er 70 kr. om måneden. Vi tilbyder specialpris til medlemmer af FALIHOS:

100 kr. om måneden for 4 x 100-pakken, den trykte bog, en lydbog, en e-pdf og en e-pub.
60 kr. om måneden for 3 x 100-pakken, en

lydbog, en e-pdf og en e-pub.

Abonnement kan, indtil forlagets abonnementsportal er klar, bestilles direkte på forlaget ved at sende en mail til Pia Sandholm Olsen, psa@unipress.au.dk.

Læs mere om serien på sitet www.100danmarkshistorier.dk. Her ligger der også en gratis pdf-smagsprøve af den første bog, Gudhjemtid. Nye abonnenter får den trykte prøvebog tilsendt med posten.

Efterårets planlagte udgivelser

Grundloven af Bertel Nygaard

Fri porno af Søren Hein Rasmussen

Beatlemania af Rasmus Rosenørn

Operation Bøllebank af Bo Lidegaard

Projektets styregruppe

Thomas Bloch Ravn, Den Gamle By

Thorsten Borring Olesen, Aarhus Universitet

Peter Brunbech, HistorieLab

Mette Frisk Jensen, danmarkshistorien.dk

Søren Hein Rasmussen, MegaNørd

Torben Kjersgaard Nielsen, Aalborg Universitet

Ulrik Langen, Københavns Universitet

Bo Lidegaard, forfatter

Camilla Mordhorst, Nationalmuseet

Lars Boje Mortensen, Syddansk Universitet

Keld Møller Hansen, Danmarks Borgcenter

Nils Arne Sørensen, Syddansk Universitet

Hans Schulz Hansen, Rigsarkivet

Sten Tiedemann, Folkeuniversitetet i Aarhus

100 danmarkshistorier

- 100 bøger om 100 begivenheder og tematikker i danmarkshistorien udgives af Aarhus Universitetsforlag
- Forfattere: forskere fra universiteter, museer, Rigsarkivet, Det Kgl. Bibliotek m.fl.
- Første bog udkommer september 2017. 14 bøger årligt indtil 2024
- Donation fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal på 14 mio. kr. 11 mio. kr. er øremærket bøger, mens tre millioner går til HistorieLab (grundskolen), danmarkshistorien.dk (ungdomsuddannelserne) og MegaNørd (app, hvor der kan dystes om at blive danmarksmester i historie)
- Samarbejdspartnere: Folkeuniversitetet i Aarhus, Det Kgl. Bibliotek, danmarkshistorien.dk, MegaNørd (app'en Dyst!), HistorieLab (Nationalt Videntcenter for Historie- og Kulturarvsformidling) og Dagbladet Politiken er blandt de mange, der sætter fokus på dansk historie med udgangspunkt i de 100 bøger.

Har du huller i din årsplan til 2017/2018?

Lap dem med gode idéer fra vores årsplaner til alle fag og
klassetrin – selvfølgelig udarbejdet efter Fælles Mål.
Brug dem, som de er, eller pluk efter behov – valget er dit.

Prøv gratis på clioonline.dk/aarsplaner

Clio Online
Inspirerer til ny viden

UNGES OPFATTELSE AF ANDEN VERDENSKRIG I TRE FORSKELIGE LANDE

Hvilket forhold har nutidens unge til Anden Verdenskrig? Det er et af de spørgsmål, som vi har belyst i en større europæisk undersøgelse af unges historiske og politiske bevidsthed. Undersøgelsen viser, at der på tværs af forskellige lande er relativt store forskelle på, hvad de unge fortæller og fremhæver, når de bliver spurgt om betydningen af denne skelsættende krig. I en del af undersøgelsen har vi sat fokus på unge fra henholdsvis Danmark, Finland og Tyskland – tre lande, der som bekendt var involveret i krigen på vidt forskellige måder. Selvom Anden Verdenskrig for de fleste unge ligger tre generationer tilbage i tiden, viser undersøgelsen, at unges erindring og historieopfattelse i Danmark, Finland og Tyskland stadig er formet af de respektive landes roller i krigen.

Af Carsten Yndigejn & Klaus Levinsen

Undersøgelsen indgik som en del et forskningsprojekt MYPLACE – Memory, Youth, Political Legacy and Civic Engagement (2011-2015), der var finansieret af Europa-Kommissionen og inkluderede forskere fra 14 europæiske lande. Projektet har indsamlet data om unges politiske engagement og deres erfaring af historien gennem både spørgeskemaundersøgelser og kvalitative interview med 15-26 årige unge i hvert af de europæiske lande. I denne artikel formidler vi nogle af resultaterne fra projektet, som også tidligere er publiceret i artiklen 'The long shadows of the difficult past: How young people in Denmark, Finland and Germany remember WWII' (Wolnik et al. 2017).

Flere oplysninger om MYPLACE-projektet: <https://myplaceresearch.wordpress.com/>

Unge historiske bevidsthed skabes på grundlag af givne kulturelle og samfundsmæssige vilkår og egne biografiske erfaringer fra sociale miljøer, som f.eks. familie, venner og skole. Som en del af den kulturelle og samfundsmæssige vilkår spiller den nationale kollektive erindring en væsentlig rolle, således som den overleveres fra generation til generation igennem uddannelsessystemet, medierne, museer og med skiftende vægt i familien i form af formidlingen af personlige erindringer. Ifølge generationsteorien,

som blev formuleret af den ungarsk fødte sociolog, Karl Mannheim i 1920'erne, så er en generation kendetegnet ved, at den i vidt omfang er udsat for de samme samtidsmæssige begivenheder og de samme institutionelle og sociale forhold. De unge generationer definerer sig i forhold til de ældre generationer. Samtidig må vi forvente, at unges opfattelser af historien er forskellige på tværs af lande og kulturelle kontekster. Men selvom generationen af unge i hvert land deler historiske erfaringer med tidligere generationer, så identi-

ficerer de sig ikke nødvendigvis med dele af historien, som tidligere generationer spillede en afgørende rolle i. For eksempel anerkender de fleste unge tyskere stadig Tysklands skyld i Anden Verdenskrig, men de afviser samtidig at have et personligt ansvar for de forbrydelser, der blev begået af nazisterne.

Som det vil fremgå, har de yngre generationer i Danmark, Finland og Tyskland udviklet forskellige historiske identiteter, som kan forstås i lyset af de forskellige roller deres land spillede under Anden Verdenskrig. Denne krig udgør fortsat en væsentlig del af historiekendskabet hos unge danskere, tyskere og finner, men de medier og informationskanaler, som former de unge generationers opfattelse og fortolkning af krigen varierer på tværs af landene – og frem for alt så er den historiske overlevering, som finder sted mellem generationerne, forskellig.

Diskurserne om Anden Verdenskrig i Danmark, Finland og Tyskland

Den historiske erfaring hos unge i de tre lande er stadig tæt knyttet til landenes forskellige rolle i Anden Verdenskrig. De unge tyskere forholder sig til, at Tyskland under Nazistpartiets diktatoriske ledelse optrådte som den aggressive part, der udløste krige, og som efterfølgende stod overfor det komplette nederlag, der efterlod befolkningen i stor armod i et sønderbombet land under fremmed besættelse, og med ansvaret for umådelige krigsforbrydelser, herunder Holocaust.

Finlands rolle under krigen var kendetegnet ved skiftende alliancer og med skiftende roller som den angrebne og angribende part. Finnerne blev angrebet af Sovjetunionen i 1939, men allierede sig herefter med Tyskland og genoptog kampen mod russerne i 1940-1944. Efter fredsaftalen med Sovjetunionen i 1944 drev finnerne herefter i Laplandskrigene tyskerne ud af det nordlige Finland. Den danske regering valgte ved den tyske besættelse i

april 1940 straks den betingelsesløse kapitulation, og indgik først i et politisk og senere et rent administrativt ledet samarbejde med den tyske besættelsesmagt. Samarbejdspolitikken blev i stigende grad udfordret af modstandsbevægelsen, hvilket tillod Danmark at optræde på den sejrende side, da krigen sluttede.

De unge i dag skal derfor forholde sig til en 'vanskelig fortid', og det gør de på forskellig vis, i kraft af, at den nationale historie har udspillet sig vidt forskelligt i de tre lande, ligesom overleveringen af historien har båret præg af denne forskellighed.

Formidlingen af den kollektive danske erindring om Anden Verdenskrig har overvejende været fokuseret på den tyske besættelse af Danmark. Ifølge Bryld og Warring (1998) og Christensen (2013) blev der skabt en konsensusopfattelse om forholdet mellem samarbejdspolitik og modstandskamp under besættelsen, som blev formidlet i historieundervisningen, og det var først med den kritiske besættelsestidsforskning i slutningen af 1980'erne, at en mere nuanceret forståelse slog igennem i undervisningsmaterialet. Uanset det faktuelle indhold i formidlingen tyder de tidligere undersøgelser på, at den største udfordring i skolesammenhæng har været at skabe interesse for historiske forhold og udvikle historiebevidsthed blandt de unge (Poulsen 1998, 1999).

Den finske tilgang til formidlingen af Anden Verdenskrig har ligesom den danske været selektiv og konsensusorienteret. Det har specielt været den finske vinterkrig og kampene mod Sovjetunionen, der har stået i centrum for historieoverleveringen mellem generationerne, hvorved nationalt sammenhold og heroisme er blevet hyldet. Mens de ældre generationer havde et traumatisk forhold til krigen på grund af dens kompleksitet og skiftende alliancer, og udøvede selvcensur i omgangen med krigserindringerne, så føler

den unge generation sig ikke underkastet disse begrænsninger.

Den tyske forskning i formidlingen af Anden Verdenskrig har både i kraft af landets størrelse og dets rolle i krigen været meget omfattende. I lang tid fokuserede forskningen på øjenvidnerne til krigen, men inden for de sidste årti har fokus skiftet til efterkrigsgenerationerne. Interessen har imidlertid overvejende været rettet mod børnene, der blev født under krigen, og de traumer og den skyldbevidsthed de udviklede. Også blandt senere generationer er forældrenes tilgang til krigen blevet overleveret til børnene og har påvirket deres psykiske velbefindende.

Anden verdenskrig og unges historiebevidsthed

Den forskning vi har gennemført i MYPLACE projektet viser, at Anden Verdenskrig fortsat indtager en afgørende plads i unges overleverede erindring om fortiden, men samtidig viser den også, at den nationale ramme fortsat skaber afgørende forskelle mellem de forståelser, som de unge i de tre lande har af Anden Verdenskrig.

Anden Verdenskrig er stadig meget til stede i bevidstheden hos de fleste af de unge tyskere, som medvirkede i undersøgelsen, men samtidig viser vore interview også, at der findes en vis mistillid til officielle repræsentationer af historien, idet de unge var mere tilbøjelige til at stole på forældre og familie, hvis det de fortalte var i modstrid med, hvad de fik fortalt i skolen. Tilsvarende fandt vi blandt de finske unge en udbredt skepsis over for officielle historiebøger. Det skyldtes, at de historier, som de unge havde fået fortalt af deres bedsteforældre, indeholdt detaljer om krigens grusomhed og brutalitet, som er blevet poleret væk i historiebøgerne. I modsætning hertil lader det til, at de danske unge i overvejende grad stoler på de officielle historiske fremstillinger, sådan som de fremtræder i medier og i

lærebøger, og de stiller sjældent spørgsmål til hvorvidt disse er sande eller ej.

Danske unge fremhævede typisk modstandsbevægelsens arbejde, men omtalte stort set ikke den danske samarbejdspolitik. Nogle har kendskab til samarbejdspolitikken, men kun i skitseagtig form. Derimod omgærdes modstandsbevægelsen med både respekt og fascination. Samtidig synes den tidsmæssige distance til begivenhederne også at komme til udtryk i form af dels et fravær af empati i omtalen af de omkostninger, der var forbundet med modstandskampen, dels en manglende identifikation i forhold til at mange af modstandsfolkene var unge på samme alder som vores interviewpersoner.

Selvom de unge i Finland fremhævede de negative følger af Anden Verdenskrig, er var stort set ingen, som kom ind på Finlands oprindelige alliance med Nazityskland. Derimod fremhævede flere af de unge de finske krigsveteraner som helte. I forskningsprojektet har vi netop interesseret os for hvordan opfattelserne af denne del af historien varierer på tværs af landene, og hvilke informationskanaler der ifølge de unge præger deres viden om historien.

MYPLACE-undersøgelsen viste, at skolen ifølge de unge spiller en større rolle for den historiske formidling i Tyskland og Danmark end den gør i Finland. Det er et fællestræk ved de unge i alle tre lande, at familien fremhæves som afgørende for overleveringen af historiske erindringer. Krigens omkostninger og de mere kontroversielle erindringer hos de ældre generationer i Tyskland og Finland afspejler sig også i en modsætningsfyldt tilgang til kilderne til overleveringen af historien i disse lande. Den mere konsensusprægede danske holdning og tilliden til officielle repræsentationer betyder, at danske unge ikke refererer til modsætninger mellem skolens fortællinger om denne del af historien og for-

tællinger og erindringer fra familien.

Danske og finske unge har et mere snævert nationalt perspektiv på krigen end de tyske unge. For de danske unge er dette ensidigt rettet mod Tyskland. Hos de finske unge er det primært rettet mod Sovjetunionen, mens relationen til Tyskland, som var en allieret i størstedelen af krigen, bliver undertrykt. Heroverfor anlægger de tyske unge ikke blot et nationalt perspektiv på krigen, men de er tillige opmærksomme på de konsekvenser krigen har haft for resten af Europa.

De overleverede erindringer om Anden Verdenskrig står stærkt blandt unge i dag, men det er fortsat inden for en national forståelsessammenhæng. Man kan med andre ord (fortsat) spore en vis national nærsynethed, og krigen ses ikke i en europæisk helhed. Det forhold, at Anden Verdenskrig var det direkte afsæt til oprettelsen af det Europæiske Fællesskab kommer ikke frem hos de unge. Heraf følger også, at der blandt de unge i undersøgelsen ikke findes tegn på nogen fælles europæisk historiebevidsthed.

Anden Verdenskrig kaster stadig lange skygger ind i nutiden. Ud fra samtaler med unge i tre forskellige nationale kontekster har vi med undersøgelsen søgt at anskueliggøre, hvordan historiske erindringer overleveres forskelligt, og at de unges egen historiske erfaringsdannelse trækker på de overleveringer, som finder sted både i skolen, i familien og andre steder i hverdagslivet.

Litteratur

Bryld, Claus og Anette Warring (1998). *Besættelsestiden som kollektiv erindring: historie og traditionsforvaltning af krig og besættelse 1945–1997*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Christensen, Claus B. (2013). 'The Five Evil Years': National Self-image, Commemoration and Historiography in Denmark 1945–2010: Trends in Historiography and Commemoration.' I: John Gilmour and Jill Stephenson (eds.), *Hitler's Scandinavian Legacy: The Consequences of the German Invasion for the Scandinavian Countries Then and Now*. London: Continuum, pp. 147–157.

Poulsen, Marianne (1998). "Marked og meninger: om historiebøgernes gennemslagskraft" I: Marianne Poulsen, Torben Weinreich og Karl-Johann Hemmersam (red.), *Historien fortalt: historiebøger i folkeskolen og gymnasium*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag, pp. 17–124.

Poulsen, Marianne (1999). *Historiebevidstheder - elever i 1990'ernes folkeskole og gymnasium*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Wolnik, Kevin, Britta Busse, Jochen Tholen, Carsten Yndigegn, Klaus Levinsen, Kari Saari og Vesa Puuronen (2017) 'The long shadows of the difficult past: How young people in Denmark, Finland and Germany remember WWII', *Journal of Youth Studies*, 20 (2): 162-179. <http://dx.doi.org/10.1080/13676261.2016.1206866>

Forfatterne:

Klaus Levinsen er lektor i politisk sociologi ved Institut for Sociologi, Miljø og Erhvervsøkonomi, SDU. Han forsker i unge, politisk engagement, civilsamfund og foreningsliv.

Carsten Yndigegn er lektor ved Institut for Statskundskab, SDU og forsker i unges livsvilkår, græseregioner, migration og kollektiv identitet.

UNDERSØG. BRUG. DELTAG.

Gå på opdagelse i nyt historisk undervisningsmateriale

Nyt undervisningsmateriale til alle børn og unge
Snart kan elever fra både grundskole og gymnasier blive klogere på Danmarks historie, når et nyt undervisningsmateriale bliver produceret som en del af Historier om Danmark. Undervisningsmaterialet skal styrke den refleksive del af historieundervisningen og har fokus på begrebet "historiebrug" med de valg og fravalg, al historieskrivning kræver. Materialet til grundskolen er struktureret efter kronologien i DRs nye tv-serie 'Historien om Danmark', som har premiere

den 2. april 2017, mens materialet til gymnasier lægger vægt på kronologiforståelse og historiebrug.

Historier om Danmark er et tværgående samarbejde mellem DR, Nationalmuseet og Slots- og Kulturstyrelsen. Projektet er støttet af Nordea-fonden. Visionen er, at alle borgere i hele landet får ny viden om deres egen og vores fælles historie i løbet af 2017 ved at se, høre eller opleve Danmarks historie. Læs mere om Historier om Danmark på historier-omdanmark.dk.

Undervisningsprogrammet bliver lanceret i flere omgange

Den 2. april: Beta-version af undervisningsmateriale på dr.dk/skole og forskellige film bag om tv-serien 'Historien om Danmark' bliver tilgængelige.

Den 18. april: Undervisningsmaterialets første del til grundskolen kan findes på dr.dk/skole og konkurrencer skydes i gang.

Den 20. august: Undervisningsmateriale til gymnasieskolen og anden del til grundskolen bliver lanceret.

Den 17. november: Kåring af vindere i filmkonkurrence for skoleelever "Lav din egen danmarkshistorie" på Nationalmuseet.

"Undersøg. Brug. Deltag." er titlen på undervisningsmaterialet, fordi:

1. Man kan undersøge Danmarks historie gennem undervisningssitet dr.dk/skole og blive klogere på forskellige fremstillinger af historiske perioder.
2. Man kan bruge det lokale museum til at få flere og andre historier end dem, man møder andre steder – for eksempel i DRs

tv-serie '[Historien om Danmark](#)'.

3. Skolerne kan deltage i forskellige konkurrencer; filmkonkurrencen "[Lav din egen danmarkshistorie](#)" eller konkurrere i at lave anmeldelser af udstillinger, film eller bøger med historisk indhold.

Undervisningsprogrammet består i sin helhed af:

- Et digitalt, aldersopdelt undervisningsmateriale til grundskolen samt et tematisk opbygget undervisningsprogram til ungdomsuddannelser
- En nyvalgt kildesamling med de bedste lokale genstande fra museerne i hele Danmark med arbejdsspørgsmål til eleverne
- En klipsamling med materiale fra DRs tv-serie 'Historien om Danmark' og arkivmateriale fra tidligere danmarkshistorier mm.
- Undervisningsforløb som forbinder tekster, den ny-udvalgte kildesamling og tv-serien 'Historien om Danmark', som er lige til at gå i gang med som ny eller garvet lærer.

DR dk NYHEDER TV RADIO MERE Privatlivspolitik Søg på dr.dk

SKOLE LOG IND

SKOLE FORSIDE VÆLG FAG SØG KLIP MEDIEBIBLIOTEKET HJÆLP

Lav din egen Danmarkshistorie

Tilmeld klassen den landsdækkende film-konkurrence, hvor eleverne kan komme med deres bud på Danmarkshistorien.

SEND MIG TILBAGE TIL:
[Historier om Danmark forsiden](#)

KOLOFON
Undervisningsmaterialet 'Historier om Danmark' er et samarbejde mellem DR, Nationalmuseet og Slots- og kulturstyrelsen støttet af Nordes-fonden
[Læs mere](#)

© (c) Colorbox

VI SPISTE GRÆS...

act FORDREVET er Røde Kors' nye undervisningsmateriale om de udfordringer som børn på flugt fra krigen i Syrien oplever.

Af Lise Holm og Morten Schwarz Lausten, Røde Kors Skoletjeneste.

act
FORDREVET

DILEMMA
HVOR
FLYGTER
DU HEN?

DAGBOG
DANSKE LENE
FORTÆLLER
FRA SYRIEN

ISTABRAK
FLYGTEDE
FRA SYRIEN:
“VI VAR SÅ
SULTNE, AT VI
SPISTE GRÆS”

INTERVIEW
MED 19 SYRISKE
BØRN
+ 18 DANSKE
BØRN

+ HASAN SPILLER FODBOLD I
STEDET FOR AT GÅ I SKOLE

+ AYAA HAR GLEMT
SIT GAMLE LIV

Foto: Lene Vendelbo.

”Vi var så sultne, at vi spiste græs, og hvad vi ellers kunne finde på jorden” fortæller 14 årige Istabrak al Muhsin og hendes mor, om tiden inden det lykkedes dem at flygte fra Syrien. I to år forsøgte familien at flygte fra de springende bomber i Syrien over til Libanon.

Istabraks fortælling er en ud af flere stærke beretninger, som danske skoleelever kan læse i act FORDREVET. Ud over Istabraks og en række andre gribende og autentiske fortællinger, er der blandt andet også mulighed for at arbejde med den prisbelønnede film ”Et hjem i verden”, om fem asylbørns liv efter ankomsten til Danmark og dagligdagen på Røde Kors asylskolen i Lyngby, der er dilemmaer, interaktiv film og meget andet tankevækkende materiale om den snart seks år lange konflikt i Syrien, der har drevet over 12 mio. syrere på flugt.

Arbejd globalt og lokalt

Med act FORDREVET kan eleverne arbejde med aktuelle problemstillinger, samfundsrelevante emner og aktiverende øvelser. Gennem beretninger, quiz, dilemma-spil og film lægger materialet op til, at eleverne diskuterer og reflekterer over lokale og globale problemstillinger.

Mange skoler bruger Røde Kors' materialer til emneuger. Derfor har vi produceret og tilrettelagt et forslag til en tværfaglig emneuge til act FORDREVET. Det er dog naturligvis også muligt at bruge elementer af materialet til én enkel time.

Tal om de svære emner

Flugt, fordrevne og flygtnings udfordringer er et svært og abstrakt emne at tale om. Her er de konkrete fortællinger og øvelser i act FORDREVET velegnet, til at få eleverne til at relatere deres egen hverdag til den hverdag som bliver beskrevet, selv om virkeligheden

for en syrisk pige, der netop er kommet til Danmark fra sønderbombede Homs i Syrien og virkeligheden i en dansk skoleklasse, er meget forskellige. Arbejdet med materialet vil give eleverne viden om og klæde dem på til at forstå og tage imod flygtninge. Både dem de møder i hverdagen og dem, de hører om i medierne.

Kildekritik på skemaet

I lærervejledningen til materialet er der mange forskellige opgaver, der også kan benyttes i historie og samfundsfagsundervisningen.

Film, billeder og skriftligt materialet kan bruges også bruges til at tale om forskellen imellem immigranter, migranter, kvoteflygtninge, krigsflygtninge og asylansøgere i den aktuelle flygtningesituation. Der er kildekritiske øvelser, der kan træne eleverne i at være kritiske over for den information, de finder.

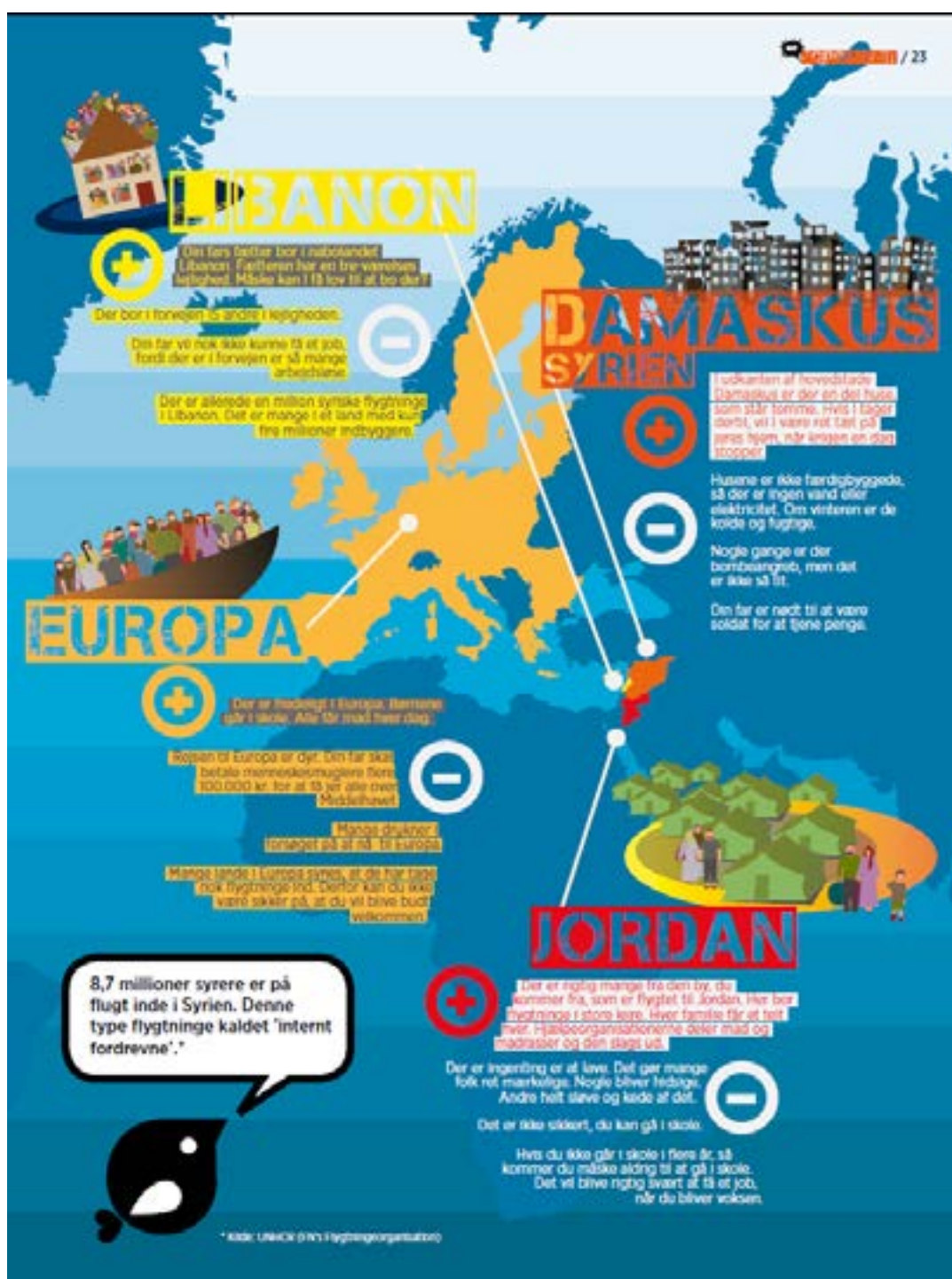
Som en af opgaverne i lærervejledningen og elevmagasinet er der opsat et dilemma, der viser det svære valg, syriske flygtninge må tage, når Syrien bliver for farligt. For hvilke valgmuligheder står disse mennesker med og har en fordrevet person et valg? Her arbejdes

der med de forskellige lande, de syriske børn man møder i hæftet er flygtet hen til. Eleverne skal undersøge og diskutere fordele og ulemper ved de enkelte lande.

Helt tæt på

act FORDREVET kan kombineres med et besøg fra en Røde Kors foredragsholder, der kan give førstehåndsberetninger om arbejdet med flygtninge ude i verden eller i Danmark. Det kan også kombineres med et besøg i Røde Kors' nye Frivillighus i Køben-

havn, hvor eleverne kan komme helt tæt på nødhjælpsarbejdernes virkelighed med bl.a. Virtual Reality, se nødhjælpsudstyr fra før og nu, prøve kræfter med et krævende dilemmaspil og meget mere.

Bestil act FORDREVET på rodekors.dk/skole/fordrevet.

act FORDREVET er gratis, da det er økonomisk støttet af Knud Højgaards Fond og Danidas Oplysningsbevilling. Materialet er henvendt til mellemtrinnet og 7. klasse. Men ældre klassetrin kan også anvende materialet.

Undervisningsmaterialet består af:

- Elevmagasin: med fortællinger, artikler og aktiviteter om emnet
- Lærervejledning: med masser af øvelser, opgaver med udgangspunkt i Fælles Mål for mellemtrinnet. Men ældre klassetrin kan også være med.
- Temasite, rodekors.dk/skole/fordrevet, hvor læreren og elever kan prøve den interaktive rejsefilm, se andre videoer, billeder og finde mere relevant indhold.
- Forslag til emneuge

Hjælp til den nye prøveform

FALIHOS' tilbyder igen i år foreningens medlemmer hjælp til den nye prøveform i Historie og Samfundfag.

Meld dig ind i facebookgruppen ”[Falihos – Prøvevejledning for medlemmer](#)”, hvor du kan få hjælp til afgangsprøverne i de 2 fag – stille spørgsmål, udveksle erfaringer, dele dine undervisningsmaterialer, -skemaer eller egenproducerede elevvejledninger. Kort sagt: Alt hvad der har relevans i forhold til, at vi i fællesskab kan hjælpe hinanden med den nye prøveform i fagene.

Gruppen er kun for medlemmer af FALIHOS, og medlemmer af foreningens bestyrelse vil have fokus på at besvare spørgsmål så hurtigt som muligt.

KULTURMIX

ELEVER MØDER KUNST FRA DANMARK OG DEN ISLAMISKE VERDEN

En digital læringsplatform fra Den Hirschsprungske Samling & Davids Samling. Projektet er støttet af Nordea-fonden samt Slots- og Kulturstyrelsen

Presse: Cecilie Monggaard Wenstrup: Cecwen@hirschsprung.dk Tlf: 3544 0944

Kunst fra den danske og islamiske verden skal bygge bro mellem skoleelever. Davids Samling og Den Hirschsprungske Samling har lavet et unikt projekt, der skal give skoleelever større viden om de to kulturer og nedbryde fordomme.

Mød Afrida, Anna og Amin - de er vilde med kunst og kultur, og de skal i det splinternye digitale læringsprojekt "Kulturmix – Elever møder kunst fra Danmark og Den Islamiske Verden" føre danske skoleelever på mellemtrinnet og i udskoling på en spændende og lærerig kulturrejse gennem kunst og kultur fra den danske og islamiske verden.

De tre virtuelle venner, med Afrida som gennemgående figur, er bidt af kunst. De er dykket ned i store værker fra henholdsvis Davids Samling og Den Hirschsprungske Samling. Anna er ekspert i kunst og kultur fra den islamiske verden, og Amin er ekspert i dansk kunst. Sammen deler de ud af deres viden, der skal give elever større indsigt i kunst og kultur, og være med til at bygge bro mellem de to kulturer og nedbryde fordomme.

Kan bruges på skoler over hele landet
"Kulturmix – Elever møder kunst fra Danmark og Den Islamiske Verden" bliver lanceret den 13. juni, og platformen vil efter sko-

lernes sommerferie kunne bruges på skoler over hele landet via UNI-Login.

Eleverne vil kunne fordybe sig i emnerne kærlighed, tøj/mode, fritid/fest, kønsroller og tro. De vil kunne sammenligne billedkunst fra de to kulturer, og se hvordan kunstnerne har forholdt sig til disse områder. Afrida, Anna og Amin vil stille eleverne opgaver, og eleverne vil på deres iPads og computere kunne lave collager og tværkulturelle udstillinger.

Brobygning mellem kulturerne

Det er unikt, at to museer i Danmark skaber dialog og mix på tværs af kulturelle samlinger. Den Hirschsprungske Samling og Davids Samling ser projektet som en positiv brobygning mellem kulturerne.

-Vi vil gerne nedbryde de stereotype billeder, der hersker om at muslimer er meget anderledes, end vi selv er. Der er mange flere lighedspunkter end forskelle, og vi har meget mere til fælles, end man skulle tro. Vi ser projektet som en brobygning mellem kulturerne, og via værkerne fra de to samlinger vil eleverne kunne se, at kunstnerne har tænkt meget ens på trods af, at der i nogle tilfælde er flere århundreder mellem malerierne, og formsproget er forskelligt, siger museumsdirektør ved Davids Samling Kjeld von Folsach.

Fra P.S. Krøyer til Kongernes Bog

Der er ca. 100 kunstværker, som eleverne vil kunne fordybe sig i. Der er for eksempel

malerier af P.S. Krøyer, Anna og Michael Ancher, Eckersberg og Christen Dalsgaard. Fra Davids Samling, der regnes for en af de fineste samlinger af islamisk kunst i den vestlige verden, er der blandt andre miniaturerne En fyrste med sin elskede og Rudaba modtager sendebud fra Zal.

Ophæver tid og sted

Museumsdirektør Gertrud Oelsner fra Den Hirschsprungske Samling er begejstret over, at mange flere børn og unge nu vil få et større kendskab til de mange unikke værker som Davids Samling og Den Hirschsprungske Samling huser, men også at kunsten vil kunne samle eleverne.

-Det er naturligvis en gylden mulighed for at sætte vores værker i spil og få dem ud i læringsmiljøer, hvor de vil indgå i samspil med andre kulturer. Det har betydet meget for os, at det er et landsdækkende projekt som elever i hele Danmark får gavn af, når nu begge samlinger rent fysisk ligger i København. Projektet er unikt, fordi vi skaber kulturelle møder, hvor man er i stand til at ophæve tid og sted, og eleverne vil kunne bruge værkerne som et spejl til at holde op foran sig og lære mere om sig selv og hinanden, forklarer Gertrud Oelsner.

Kunsten ind i klasseværelserne

”Kulturmix - Elever møder kunst fra Danmark og Den Islamiske Verden” er allerede testet på flere skoler i landet, og projektet har mødt stor interesse og fra såvel elever som lærere, der har været begejstrede for at få kunsten ind i klasseværelserne og få sat gang i konstruktive diskussioner.

”Kulturmix - Elever møder kunst fra Danmark og Den Islamiske Verden” er udviklet med midler af Nordea-fonden samt Slots- og Kulturstyrelsen.

For yderligere information:

Museumsinspektør ved Davids Samling: Peter Wandel

p.wandel@davidmus.dk

Tlf.: 33 73 49 49

Museumsdirektør ved Den Hirschsprungske

Samling: Gertrud Oelsner

dhs@hirschsprung.dk

Tlf.: 35 42 03 36

Projektudvikler: Mette Kleinert

metkle@hirschsprung.dk

Tlf.: 35 44 09 50

Følg os på facebook og Instagram

<https://www.facebook.com/kulturmix/>

Instagram: @kulturmix

Skjulte Danmarkshistorier

Af museumsinspektør på Danmarks Forsorgsmuseum Jeppe Wichmann Rasmussen og lærer Ulrik Vestergaard Jensen

Rasmine og Richardt er født med 75 års mellemrum. Rasmine i 1886 og Richardt i 1961, men de to har mere tilfælles, end man skulle tro. De har begge været på børnehjem, de har begge været hjemløse, og de har begge været prostituerede som ganske unge. Nu bliver Rasmines og Richardts historier fortalt - af Richardt.

Foto: Jon Bjari Hjartson

Skjulte Danmarkshistorier – dokumentarfilm og undervisningsmateriale

Skjulte Danmarkshistorier er et ambitiøst og nyskabende museumsprojekt, der, gennem 12 dokumentarfilm skabt sammen med nutidens socialt udsatte, skal give indsigt i og tydeliggøre forskelle og ligheder på livet for nutidens og fortidens socialt udsatte.

Nutidens udsatte er filmenes eksperter. Det er dem, der formidler både deres egen historie, men også historier om fortidens indlagte på Svendborg Fattiggård. Projektet løfter skjulte

historier om fattigdom i Danmark frem i lyset, og bringer nye perspektiver ind i debatten om fattigdom før og nu.

Undervisningsmateriale til udskolingen

Til "Skjulte Danmarkshistorier" er der udviklet et gratis undervisningsmateriale til dansk- og historieundervisningen i udskolingen.

Formålet med undervisningsforløbet til "Skjulte Danmarkshistorier" er at arbejde tematisk med at belyse, hvordan eleverne opfatter fattige, socialt udsatte og hjemløse i dag,

og hvordan de opfatter den samme gruppe for omkring 100 år siden.

Forløbet skal tydeliggøre hvilke årsager, der var og er til, at nogle mennesker bliver marginaliseret i samfundet. I forløbet skal eleverne se film, opstille tematiske lister og producere deres eget filmede interview.

Skæbner og temaer – Richardt, Rasmine og alle de andre

Materialets omdrejningspunkt er de 12 dokumentarfilm. Filmenes hovedpersoner Richardt, Eli, Henning, Christina og Mette har alle været hjemløse og socialt udsatte. I tre skæbnefilm tager de os med på en rejse i deres egne barske og rørende historier fra Danmark i dag og med tilbage til en tid, hvor fattiggårde og arbejdsanstalter var det primære middel til bekæmpelse af fattigdom, hjemløshed og socialt udsathed.

I fortiden møder vi Rasmine, Albert og Peter, som alle har været indlagt på Svendborg Fattiggård og kæmpet en hård og ubarmhjertig kamp for at finde en plads i samfundet. Rasmine, Albert, Peter og mange andre, nu afdøde hjemløse og socialt udsatte, har aldrig haft lejlighed til at fortælle deres historie.

I ni korte temafilm danner forholdene på fortidens fattiggård udgangspunkt for samtaler om livet som socialt udsat og hjemløs i Danmark i dag. Deltagerne har selv udvalgt temaerne, som bl.a. er: svigt, misbrug, hjem, døden og kærlighed.

Eleven som facilitator

De 12 dokumentarfilm, vil formodentlig gøre eleverne opmærksomme på, at parallellerne mellem fortids- og nutidsskæbnerne er mange. Især årsagerne til, at personerne har levet/lever et liv på kanten af samfundet, at de er blevet hjemløse og udsatte, fremstår klart og

tydeligt.

Når eleverne skal producere deres eget interview, skal de engagere mor, far eller et andet nært familiemedlem. Eleverne spørger: ”Hvad forstår du ved begreberne fattig, hjemløs, socialt udsat”? Herefter viser de interviewpersonen nogle af filmene fra ”Skjulte Danmarkshistorier”, og stiller de samme spørgsmål som før: ”Hvad forstår du ved begreberne fattig, hjemløs, socialt udsat”? Eleverne sammensætter/klipper nu før- og efterinterviewet sammen og kan formodentlig spore en udvikling i interviewpersonens viden- og eller holdning til begreberne fattig, hjemløs og socialt udsat. Elevernes interviews vises på klassen som afslutning på forløbet.

Film på museum

De 12 film er integreret i den prisvindende udstilling ”Fattigdom på tværs” på Danmarks Forsorgsmuseum, som ligger i Nordens bedst bevarede fattiggård, og har også fået deres egen hjemmeside www.skjultedanmarkshistorier.dk. På hjemmesiden finder man også undervisningsmaterialet.

”Skjulte Danmarkshistorier” er blevet til i et samarbejde mellem Danmarks Forsorgsmuseum, Forsorgscenter Sydfoyn, SAND – de hjemløses landsorganisation og Instafilm, og er støttet af Slots- og Kulturstyrelsen og Nordaifonden og del af satsningen ”Historier om Danmark”.

Reformationen i et tværfagligt perspektiv

Af formanden for FALIHOS Dennis Hornhave Jacobsen og konsulent Astrid Danielsen

I 2017 er det 500 år siden at Martin Luther (måske) slog de 95 teser op på slotskirkens dør i Wittenberg og derfor er 1517 året, hvor vi antager at reformationen i Europa for alvor tog fart. Det bliver markeret med et væld af aktiviteter i hele Danmark, hvoraf de fleste kan ses på sitet luther2017.dk, hvor der også findes et bredt udvalg af undervisningsaktiviteter.

I vores optik er det oplagt at arbejde med reformationen som et element af kristendommens historie i kristendomskundskab, ytringsfrihed i samfundsfag og reformationen som en periode i historien, hvor bruddet med den katolske kirke fik afgørende betydning for eftertiden. Samtidig er udbuddet af undervisningsmaterialer om reformationen med udgangspunkt i fagenes kompetenceområder stort, og det i sig selv gør det relevant at gøre sig tanker om, hvorfor og hvordan reformationen bør indgå i undervisningen.

Intentionen med denne artikel er, at inspirere til en debat på lærerværelset eller i fagteams, om muligheder og faldgruber ved at arbejde med reformationen som et tværfagligt tema i kulturfagene for forhåbentlig dermed at sikre de tre fags individuelle DNA bragt i spil og samtidig nedbryde fagskel, så der bliver mulighed for at komme i dybden med et af de – efter vores opfattelse – mest spændende af historiefagets kanonpunkter. Med udgangspunkt i Klafkis tanker om at tilrettelægge undervisningen ud fra epokale nøgleproblemer,

vil vi pege på forskellige tematiske tilgange til at arbejde med reformationen. Fokus vil således være, at pege på, hvordan fagene konkret kan bringes i samspil, men samtidig er intentionen med artiklen, at pege på nogle af de generelle betragtninger man bør gøre sig når faggrænser nedbrydes i et forsøg på at gøre undervisningen mere levende og aktuel.

Både før og efter skolereformen er det relevante spørgsmål; hvad skal eleverne lære, hvorfor og hvordan. Til at starte med, vil vi belyse hvad og hvorfor, for senere i artiklen at give vores bud på hvordan.

Orienterer man sig i kulturfagenes formålsformuleringer er det åbenlyst at se sammenhængen mellem fagene. Et oplagt sted at starte er i dannelsesidealet om den reflekterede, kompetente og demokratiske medborger. Om formuleringen hedder, at *“tage reflekteret stilling til samfundet og dets udvikling”* (samfundsfag), *“kunne bruge denne forståelse i deres hverdags- og samfundsliv”* (historie) eller *“personlig stillingtagen, medansvar og handling i et demokratisk samfund”* (kristendomskundskab), så er der en tydelig forventning om, at eleven skal kunne bruge den erhvervede viden til at sætte sig selv i spil som en del af et større fællesskab, og at denne samtidig kan bruge sin viden og sine fællesskaber som et spejl for deres eget liv og egne valg. Pointer der i høj grad kan eksemplificeres i et forløb om reformationen.

Kigger man længere ind i fagene er det også muligt at finde sammenhænge, hvor dannelsesidealet kan konkretiseret med reformationen som omdrejningspunkt. I samfundsfag f.eks., hvor eleverne skal kunne *“tage stilling til og handle i forhold til sociale og kulturelle sammenhænge...”* eller i kompetenceområdet Kristendom, hvor eleven skal kunne *“forholde sig til, hvad kristendom er og til hovedtræk i kristendommens historie, herunder folkekirkens betydning i Danmark.”* Og selvom et traditionelt og måske oplagt valg ville være at arbejde med kristendommens historie perspektiveret til vores nuværende samfund, åbner kompetencemålene også mulighed for, at *“vende reformationen på hovedet”* og f.eks.

arbejde med, hvordan forskellige tolkninger af - eller nutidige fremstillinger af - reformationen, har indflydelse på, hvordan Luther og reformationen for eksempel kan bruges i politisk argumentation.

Her er et udpluk af bud på tilgange, man kan have til et tværfaglig forløb, hvor reformationen er omdrejningspunkt.

Hvordan havde din verden set ud, hvis reformationen ikke var sket?

Umiddelbart kan eleverne måske ikke se betydningen af reformationen i deres egen livsverden, men her kan fagenes kompetencer inddrages. Hvordan er reformationen udtryk for en tid, og hvordan påvirkede det vores fælles historie efterfølgende? Hvorfor ser kirken ud som den gør i dag og med de ritualer, vi kender fra dåben, nadveren, præstens prædiken. Hvilken betydning fik det for samfundet, at

sproget i kirken blev tilgængeligt for alle og at mennesket selv kunne læse bibelens ord? Når eleverne har arbejdet med vinklerne kan de forsøge at komme med bud på, hvordan deres liv kunne have set ud, hvis nu ikke reformationen var sket.

Hvem var Martin Luther og hvad protesterede han imod og hvorfor? At ønske noget anderledes kender alle mennesker nok til, men hvorfor kunne Martin Luther få så store ændringer til at slå igennem? Her skal der arbejdes med årsagsforklaringer i historie, ytringsfrihed og demokrati i samfundsfag og kristendommens historie og etiske overvejelser i kristendomskundskab.

Reformationen - hvad betyder den for dig?

Ud fra temaer som kønsroller, opdragelse og det samfund vi er en del af, kan eleverne arbejde med reformationens betydning som den kan ses i historien og det nutidige samfund og som et vigtigt brud i kristendommens historie.

Gør oprør - reformer! Reformation betyder genskabelse. Hvad ville Martin Luther genskabe og hvorfor? Hvad ville eleverne reformere i samfundet og kirken, hvis de kunne, og hvilke lighedstræk er der på reformationen for 500 år siden og den, eleverne ville lave i dag?

Hvorfor er vi protestanter? At være protestant er en del af flertallets religion i Danmark, som har påvirket vores kultur og historie og kan med fordel belyses med udgangspunkt i kompetenceområderne i de tre fag. At stille spørgsmålet til eleverne åbner op for en problemorienteret undersøgende tilgang til arbejdet med reformationen, og kan være med til at se åbne op for de forskellige perspektiver, man kan belyse, forstå og tolke begivenheden ud fra.

Tværfaglighed for enhver skyld? Ikke nødvendigvis.

I forbindelse med forsøg om samkøring af kulturfagene i en fællesfaglig prøve, gjorde både Falihos og Religionslærerforeningen opmærksomme på, at det ikke er problemfrit at kombinere fagene. Der er naturlige sammenfald mellem fagene, og der er muligheder med en prøve, hvor alle fagene er i spil, men det kræver både skarp planlægning og et stort fagligt overblik, hvis ikke fagenes individuelle DNA skal trædes under fode.

Du kan læse hele artiklen "*Forsøg med tværfaglig afgangsprøve vækker skepsis*" fra 18. feb 2015 på de faglige netværk på Folkeskolen.dk. Bekymringen fra særligt Falihos var, at koblingen mellem fagene risikerer at blive tynd eller reducere fagene til ukendelighed.

Når vi påpeger den samme bekymring her, er det fordi vi ønsker at gøre læsere bevidste om de faldgruber, der er ved samkøring af fagene.

Historie er meget mere end baggrundsviden, samfundsfag har ikke alene sin relevans i at aktualisere de to andre fag på samme måde som kristendomskundskab handler om langt mere end viden om religioner. Med andre ord, så ser vi et kæmpe potentiale i at lade fagene samarbejde i et forløb om reformationen, både fordi det giver tid til fordybelse, men også fordi der som nævnt er et klart sammenfald mellem fagenes dannelsesideal og kompetencemål. Opfordringen herfra skal derfor lyde; lad fagene understøtte hinanden, hvor det giver mening, men hold for øje, at fagligheden ikke forsvinder og lader det tvære alene tilbage.

Et lille udpluk af undervisningsmaterialer om reformationen generelt

- Petersverden.dk En rejse tilbage til reformationen. Peter på 12 år rejser tilbage til middelalderen og renæssancen og møder mennesker fra perioden, der hver repræsenterer en samfundsgruppe. Fokus er på historiefaget og særligt årsagssammenhænge og kildearbejdet.

Bøger, som kan lånes på de fleste CFU'er

- Larsen, Rene Bank; Reformationen. (2014) De store fagbøger, Gyldendal
- Mortensen, Carsten Bo; Reformationen. (2013) De små fagbøger, Gyldendal
- Sigmund, Pia; Ane og Jørgen og reformationen. (2016) Alinea
- Sørensen, Sara; Martin Luther. (2012) Meloni (3. - 6. klasse)

Film og tv

- 5 skarpe om Luther. På emu.dk findes et forløb til kristendomskundskab, der tager udgangspunkt i udsendelsen.
- Den sorte skole: Reformationen. På mit-

cfu.dk findes en tilhørende pædagogisk vejledning til historie og samfundsfag

- Filmen Luther. På filmcentralen kan hentes et undervisningsmateriale til filmen, der både er rettet mod kristendomskundskab og historie.
- DR.dk/skole har til historie et tema om reformationen og til kristendomskundskab er der til udsendelserne 1000 års tro et afsnit om Kongens kamp mod kirken med tilhørende elevopgaver.

Spil

- Spillet om Grevens fejde Et tværfagligt spil til 6. klasser, hvor både historie og kristendomskundskab indgår. Udviklet af den folkekirkelige skoletjeneste i Silkeborg.

Husk du som medlem kan anmelde de bøger, vi i foreningen får tilsendt fra forlag, museer og andre kulturinstitutioner.

Hold øje på vores facebookgruppe.

